

Arbejdsmarkedsstyrelsen  
Holmens Kanal 20  
Postboks 2150  
1016 København K

Holmens Kanal 22  
1060 København K

Tlf. 3392 4704  
Fax. 3392 9205  
www.udsatte.dk  
E-mail: post@udsatte.dk  
KFI/ J.nr. 94-124

4. november 2005

### **Høringssvar fra Rådet for Socialt Udsatte vedr. lovforslag til udmøntning af integrationsaftalen "En ny chance for alle"**

#### **Jr. nr. 05-201-127**

Målgruppen for Rådet for Socialt Udsatte har ofte særlige problemer som kan være misbrug, sindslidelse og hjemløshed, men kan også være mere skjulte problemer som dårlig skoleuddannelse, et liv under vanskelige kår, følelsesmæssige problemer, ikke særligt støttende netværk og lignende. Problemerne behøver enkeltvis ikke at være særlig voldsomme og dermed iøjefaldende. Men da disse problemer hos gruppen oftest er kombinerede med hinanden forstærkes de voldsomt og giver ofte anledning til at løsnin-gen af dem ikke bliver ordentligt varetaget. Det bliver problemer der betyder, at man er eller bliver marginaliseret fra det almindelige samfundsliv, herunder arbejdsmarkedet. Da kun få blandt de socialt udsatte har en almindelig arbejdsindkomst, er sociale ydelser den vigtigste del af forsørgelsesgrundlaget. Derfor er størrelsen af de sociale ydelser og udviklingen heri af afgørende betydning for de udsatte gruppers vilkår. Det er med det udgangspunkt, Rådet bidrager med sit høringssvar.

Rådet har bemærket, at der i udmøntningen af Integrationsaftalen "En ny chance til alle", står beskrevet, at ingen borgere stilles overfor krav, som den enkelte ikke har ressourcer og muligheder for at honorere". Dette udgangspunkt, mener Rådet, er utroligt positivt og vigtigt hele tiden at holde sig for

øje i beskæftigelsesindsatsen. Således giver en del af lovteksten redskaber til at hjælpe med at sikre borgernes vej til arbejdsmarkedet.

Men på flere væsentlige områder leder loven ikke tankerne hen på ”en ny chance”, men på ”en særdeles hård linie”, hvor udgangspunktet synes at være, at det enkelte individ – herunder også de socialt udsatte – ikke ønsker at ernære sig selv, hvis det kan lade andre gøre det. Grundlæggende er forslaget efter Rådets mening præget af en tydelig mistillid til borgeren – især borgere med anden etnisk baggrund. Dermed bliver der ikke tale om en ny chance, men om en ny måde at blive udsat for pres. Rådet for Socialt Udsatte skal dermed ikke tage stilling til, om forslaget kan være hensigtsmæssigt over for en gruppe socialt velfungerende borgere, der blot ikke vil tage arbejde.

Rådet vil særligt komme med bemærkninger til følgende tre forslag i lovforslaget:

***”Pligt for unge under 25 år, som ikke har problemer ud over ledighed, til at tage uddannelse”.***

Rådet er positive overfor at forpligtige kommunerne til at få de unge under 25 år i gang med en uddannelse. Det er vigtigt, at der gøres en ekstra indsats for denne gruppe. Unge med problemer bør støttes intensivt for ikke at blive marginaliseret yderligere.

For så vidt angår forslaget ***”Ret og pligt til gentagen aktivering for kontant- og starthjælpsmodtagere over 30 år med andre problemer end ledighed”***, er Rådet også som udgangspunkt positiv. Rådet har selv i Årsrapporten for 2004 argumenteret for, at formålsbeskrivelsen i lov om aktiv beskæftigelsesindsats udbygges med en formulering om, at loven i forhold til de ikke-arbejdsmarkedsparete tillige har til formål at forbedre livskvaliteten og medvirke til at forebygge udviklingen af yderligere sociale problemer. Tilbuddet må dog ikke stå alene, idet der bør etableres en helhedsorienteret plan, som

også medtænker problematikker såsom afvikling af gæld, opfølgning på evt. misbrugsbehandling mv.

Både hvad angår uddannelsesforpligtigelsen og tilbud til personer over 30 år må det være under forudsætning af, at tilbuddene/uddannelserne er relevante. Og den gentagende aktivering af personer over 30 år bør også omfatte social aktivering.

I forhold til forslaget om *”Bortfald af kontanthjælp til en hjemmegående ægtefælle og afskaffelse af ægtefællertilægget”* anser Rådet det for en alvorlig situation at blive forarmet økonomisk. Ikke bare for den enkelte, men også for familien og især for familiens børn.

Det er Rådets holdning, at alle borgere bør være sikre på et rimeligt økonomisk eksistensgrundlag, som giver mulighed for at leve en sund daglig tilværelse og for at kunne tage del i det almindelige samfundsliv. Der bør derfor fastsættes en fattigdomsgrænse, som Rådet mange gange har plæderet for, som giver mulighed for egen bolig og et rådighedsbeløb, som svarer til det minimalt acceptable budget.

Derfor ser vi med stor bekymring på konsekvenserne for den gruppe, der vil befinde sig i grænseområdet mellem den gruppe, som holdes undtaget fra ”300 timers arbejdsreglen”, fordi deres arbejdsevne er så begrænset, at de ikke kan opnå beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked og de personer, hvis kvalifikationer kun i meget begrænset omfang svarer til kravet på arbejdsmarkedet og som ikke er undtaget ”300 timers reglen”.

For alle tre ovennævnte områder gælder, at Rådet alvorligt frygter, at den linie, lovforslaget lægger op til, hvor den økonomiske hjælp så konsekvent fratages borgerne, hvis de ikke lever op til de anførte uddannelses- og arbejdskrav, uanset hvordan loven så vil blive efterlevet i praksis, ikke kan undgå at føre til en massiv forarmelse af et sandsynligvis ikke ubetydeligt

antal personer. Hvad enten det er personer, som ville kunne tage arbejde uden vanskeligheder, personer, der kun med vanskelighed ville kunne indfri arbejdsmarkeds betingelser eller personer, der fejlagtigt opfattes som delvist arbejdsegnete, selvom de reelt ikke har nogen brugbar arbejdsevne, vil lovforslaget kunne, og vil med stor sandsynlighed føre til øget fattigdom og øget ulighed.

### **Jobgaranti**

Grundlæggende er Rådet ikke uenige med lovens grundlæggende tankegang om, at man kun bør kunne modtage passiv forsørgelse, hvis man ikke kan forsørge sig selv.

Men lovforslaget ser helt bort fra, at det ikke er tilstrækkeligt for at få beskæftigelse, at arbejdstageren er aktiv og motiveret for arbejde. Arbejdstageren skal, udover den gode vilje til at arbejde, være i besiddelse af en række færdigheder samtidig med, at der skal være matchende arbejde og arbejdspladser, der er tilgængelige.

Der mangler derfor i lovteksten anvisninger på, hvilke muligheder der er for at presse arbejdsmarkedet til at tage imod på samme måde, som arbejdstagerne presses til at gå i gang med arbejdet. Rådet foreslå derfor, at der indføres en jobgaranti til socialt udsatte, der bliver arbejdsmarkedsparate. Man kunne eventuelt starte med alene at give garantien til personer, der har været på kontanthjælp i en længere periode for senere at udvide garantien.

### **Effektmåling/lovovervågning**

Et lovforslag med muligheder for så alvorlige konsekvenser bør ikke gennemføres uden samtidig at se på effekten – den positive såvel som den negative – af indsatsen.

SFI offentliggjorde bl.a. undersøgelsen ”Loft over ydelser”, som undersøger virkningen af at indføre loftet over kontanthjælpen fra 1. januar 2004. Un-

dersøgelsen viser, at nedsættelsen af hjælpen for de berørte er blevet nedsat med 1000 kr. netto om måneden. En af hovedkonklusionen er *”9-10 måneder efter at loftet fik virkning, er der imidlertid ikke kommet flere i arbejde blandt de kontanthjælpsmodtagere, der er berørt af loftet end, der er blandt dem som ikke berøres”*. Den eneste sikre virkning af nedskæringerne er, at den gør folk fattigere, som en af forskerne bag undersøgelsen udtaler til Politiken d. 29. juni 2005.

Rådet foreslår derfor, at man ved lovforslagets vedtagelse samtidig etablerer et evidensbaseret evalueringssystem, som måler lovforslagets betydning for de implicerede parter. Yderligere kunne lovforslaget blive omfattet af lovovervågning med henblik på en revision af loven. Der kan så i forbindelse med evalueringen/lovovervågningen blive vurderet, hvorvidt virkningen af den foreslåede ordning stemmer overens med hensigten med loven.

Med venlig hilsen

Preben Brandt

Formand for Rådet for Socialt Udsatte